

HUOM! Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hämäläinen K., Clewer P., Kokkonen M., Ruutiainen M., Kainulainen P. & Kari J. (2022). Tutkintoon johtavaa koulutusta valmentajalle työn ohessa. *Valmentaja*, 2/2022, 44-46.

PLEASE NOTE! This is an electronic self-archived version of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Hämäläinen K., Clewer P., Kokkonen M., Ruutiainen M., Kainulainen P. & Kari J. (2022). Tutkintoon johtavaa koulutusta valmentajalle työn ohessa. *Valmentaja*, 2/2022, 44-46.

© 2022 Suomen Valmentajat ry

Tutkintoon johtavaa koulutusta valmentajalle työn ohessa

KUN VALMENTAJAN PERUSKOULUTUKSET on käyty ja kokemusta on jo kertynyt, voi hakea uutta tietoa, jakaa kokemuksiaan ja arvioida omaa ajatteluaan tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Mahdollisuuksia työn ohella opiskeluun tarjoavat Valmennuksen erikoisammattitutkinto (VEAT), Liikunnanohjauksen (AMK) monimuotototeutus ja Ylempi ammattikorkeakoulututkinto (YAMK). Kaikissa näissä tutkinnoissa opinnot nivotaan valmentajan oman työn kehittämiseen.

Valmennuksen erikoisammattitutkinto (VEAT)

Valmennuksen erikoisammattitutkinto on suunnattu valmennus- ja nuorisopäälliköille, maajoukkuevalmentajille, akatemia-valmentajille sekä muille valmennuksen koordinointi-, johto- ja esihenkilötehtävissä jo toimiville. Tutkinto suoritetaan osoittamalla osaaminen käytännön työtehtävissä henkilökohtaistetuilla näytöillä.

Valmennuksen erikoisammattitutkinnolle pääsy ei vaadi valmentajan ammattitutkinnon suorittamista, vaan ratkaisevaa on, että työtehtävä vastaa erikoisammattitutkinnon osaamisvaatimuksia.

Valmennuksen erikoisammattitutkinto muodostuu pakollisista tutkinnon osista ja valinnaisista tutkinnon osista, joista valitaan yksi.

Pakolliset tutkinnon osat:

- Valmennustoiminnan johtaminen
- Urheilijakeskeinen valmentaminen

Valinnaiset tutkinnon osat:

- Urheilutoiminnan kehittäminen
- Toimiminen valmennuksen kansainvälisessä toimintaympäristössä
- Valmennustoiminnan hallinnon kehittäminen

Valmennuksen erikoisammattitutkinnon suorittaneella on ammattitaito toimia valmennustoiminnan johtajana ja kehittää valmennuksen laatuja järjestelmää sekä kehittää

VEAT, AMK ja YAMK-tutkinnoissa opinnot nivotaan valmentajan oman työn kehittämiseen.

omaa johtamistaan ja johtamisosaamistaan. Tutkinnon suorittaneella on ammattitaito toimia urheilijalähtöisesti valmennuksen asiantuntijana ja kehittää valmennustoimintaa valmennustietoa ja verkostoja hyödyntäen.

Valmennuksen erikoisammattitutkinnon suorittanut voi toimia valmennustehtävissä sekä valmennuksen johto- ja kehittämistehtävissä kolmannella sektorilla, julkisella sektorilla tai yksityisellä sektorilla.

Kolmannella sektorilla tutkinnon suorittaneen tavallisimpia työympäristöjä ovat liikunta- ja urheiluseurat. Julkisella sektorilla valmentajan erikoisammattitutkinnon suorittanut työskentelee urheilun lajiliitoissa, alueorganisaatioissa tai urheiluakatemioiden. Yksityisellä sektorilla valmentajan erikoisammattitutkinnon suorittanut työskentelee liikuntayrityksessä tai itsenäisenä liikuntayrittäjänä. Tutkinnon suorittanut tekee yhteistyötä erilaisten sidosryhmien ja oman työyhteisönsä kanssa.

Valmennuksen erikoisammattitutkintoon

tähtäävä koulutus on noin 12–18 kuukautta kestävä oppimisprosessi. Se on myös tehokas tapa kehittää taitoja käytännön valmennusjohtamiseen.

Lajien kehittämishankkeiden toteutus koulutuksen sisällä

Valmennuksen erikoisammattitutkinto (VEAT) soveltuu erittäin hyvin lajien kehittämishankkeisiin, sillä tutkinnon perusteet painottuvat valmennus- ja laatuja järjestelmien kehittämiseen sekä johtamistaitoihin. Joissain lajeissa (mm. lentopallo) kehityshankkeita on tehty myös osana Liikunnan ja valmennuksen ammattitutkintoa.

Pajulahden valmennuskeskus on ollut mukana kahden lajin kehittämishankkeissa, joista ensimmäisessä kehitettiin yleisurheilutoimintaa yhteistyössä Suomen Urheiluliiton ja Kuortaneen valmennuskeskuksen kanssa vuosina 2017–18. Toisessa kehityshankkeessa keskityttiin suomalaisten tennisseurojen ja Tennisliiton valmennusjärjestelmien kehittämiseen vuosina 2019–20.

Kokemukset molemmista koulutuksista olivat erittäin hyviä, vaikka tulokset olivatkin erilaisia. Yleisurheilua kehitettiin liittojohtoisesti ja siinä jalkautettiin liiton uutta strategiaa käytäntöön, kun tenniksessä avainseurat ja liitto kehittivät kukin omia strategioitaan ja järjestelmiään sekä myös seurojen ja liiton välistä yhteistyötä.

Urheiluliiton valmennusjohtaja avasi liittojohtoista kehitystyötä koulutuksen alussa:

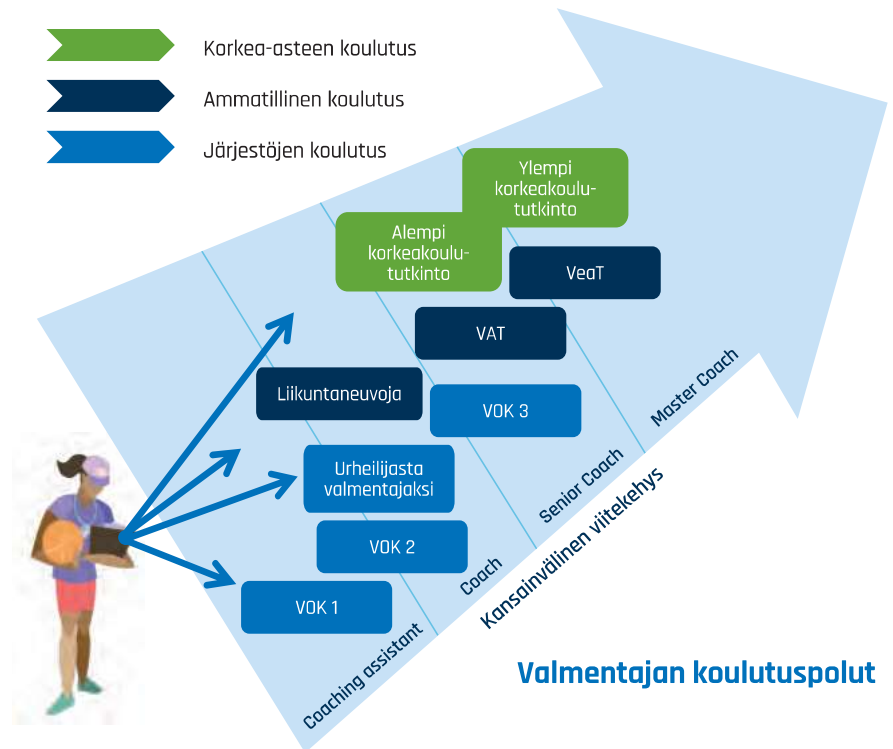
”Koulutusprosessin aikana määritetään tavoitteet järjestelmä- ja lajitasolla sekä toimenpiteet, joilla tavoitteisiin päästään. Työn pohjana on yleisurheilun strategia 2017–2020 ja käytännössä strategia muuttuu tutkinnolla lihaksi – toimenpiteiksi ja työtavoiiksi. Tutkimuksen aikana myös tarkennetaan toimijoiden roolit, vastuut ja tavoitteet.”

Koulutuksen vastuuhenkilöt ja opiskelijat olivat tutkinnon päätyttyä tyytyväisiä etenkin siihen, että VEAT:in kautta saatiin kirjastettua suomalaisen yleisurheilun yhteistä suuntaa sekä kehitettyä eri lajien ja vastuuhenkilöiden välistä yhteistyötä ja verkostoitumista.

Prosessissa syntyneet johtamistyökalut jäivät kiinteäksi osaksi lajien toimintaa. Myös kansainvälisen vaatimustason tarkentuminen ja siirtyminen osaksi lajien arkea koettiin erittäin tärkeänä asiana.

TennisVEAT:in tutkinnonjohtajan mukaan koulutuksen lähtökohtana oli lähteä kehittämään suomalaista tennistä ja keskiössä oli omien seuraorganisaatioiden ja yhteisöjen kehittäminen. Tavoitteet koettiin motivoiviksi, sillä ryhmä oli erittäin sitoutunut koko tutkinnon ajan.

Tennisliiton miesten maajoukkueoi-

Valmentajan koulutuspolut

mintaa VEAT:illa kehittänyt **Jarkko Nieminen** totesikin koulutuksen päätyttyä: *”Olen varma, että kaikki osallistujat pystyvät viemään opittuja asioita käytännön tasolle ja isossa kuvassa uskon, että koulutus antaa lisää positiivista virtaa hyvässä nousussa olevalle suomalaiselle tennikselle.”*

Koulutuksessa keskityttiin paljon myös opiskelijoiden johtamistaitojen kehittämiseen ja kaikki osallistujat korostivatkin lopuarvioissa ihmisen kohtaamisen merki-

tystä, vuorovaikutustaitoja ja toiminnan suunnitelmallisuutta onnistuneen seuraja valmennustyön luomisessa. Oman toiminnan ymmärtämisen kautta on mahdollista lähteä kehittämään toimintaansa.

VEATia järjestävät urheiluopistot

- Eerikkilä
- Kisakallio
- Kuortane
- Lappi
- Pajulahti
- Varala
- Vierumäki
- Kainuun ammattiopisto
- Itä-Suomen Liikuntaopisto

Ammattikorkeakoulututkinnolta uusia eväitä urapolulle

Haaga-Helian liikunta-alan opinnot monimuotototeutuksena tarjoavat joustavan ja yksilöllisen polun ammattikorkeakoulututkintoon. Opinnot suoritetaan työnohessa omaa ammattitaitoa ja toimintaympäristöä kehittäen.

Liikunta-alan ammattikorkeakouluopinnot tavoitteena on kehittää opiskelijan valmiuksia työskennellä muun muassa liikunta-alan suunnittelu-, asiantuntija- ja valmennustehtävissä. Urheilun parissa työskentelevät opiskelijat pääsevät syventämään osaamistaan urheilijalähtöisessä valmennuksessa, urheiluorganisaatioiden vastuullisessa johtamisessa sekä osaamisen kehittämisessä.

VEAT Reetta Nenosen kokemana

”VEAT ON SYVENTÄNYT omaa osaamistani ja antanut urheiluseura- ja akatemiatyölleni valtavasti. Koulutuksen aikana laajensin urheilukulttuurista näkemystäni ja otin haltuun valmennuksen ison kuvan.

VEAT opetti minua haastamaan itseäni ja pohtimaan koko elämäntaakan mittaista urheilijan polkua. Mitä elementtejä meidän kunnassamme ja seurassamme on huomioidava jo lapsesta asti, jotta huipulle pystytään nousemaan. Miten urheilijaksi kasvu olosuhteiden, valmennuksen sekä lapsen koulunkäynnin ja nuoren opiskelun näkökulmasta mahdollistetaan. Tavoitteekseni tuli kääntää seuratyö konkreettisesti lasten ja nuorten monipuoliseen liikuttamiseen ja avata uudella tavalla suunnitelmallinen ja tavoitteellinen eri lajien välinen yhteistyö.

Oman valmennusfilosofian haastaminen, syvempi ymmärrys valmentamisesta ja urheilutoiminnan johtamisesta oli erittäin hedelmällistä. Lisäksi oppisopimusopiskelu, oma työ urheiluseurassa ja urheiluakatemia valmentajana tuki hyvin kokonaisuutta. Pääsin kytkemään teoreettiset asiat suoraan käytäntöön.

Opettajien ja opiskelutovereiden kanssa oli parasta päästä keskustelemaan ja saamaan uusia näkökulmia, kun me kaikki olimme yhteisen mielenkiinnon äärellä. VEAT:sta saa niin paljon irti, kun on valmis itse antamaan ja ottamaan vastaan. Pitkään aikaan parasta opiskelua huippuolosuhteissa!” ■

Kirjoittaja Reetta Nenonen valmistui Valmennuksen erikoisammattitutkinnosta joulukuussa 2021. Koulutuksen järjestäjänä toimi Kainuun ammattiopiston Vuokatti Sport Academy.

Liikunnanohjaajan AMK-tutkinto tukee opiskelijan kasvua alan ammattilaisena ja avaa ovia uralla etenemiseen sekä jatkokoulutusmahdollisuuksiin, kuten ylempään korkeakoulututkintoon. Monimuotototeutuksella työn ohessa opiskelevilla opinnot henkilökohtaistetaan ja aikaisempi osaaminen tunnistetaan osaksi tutkintoa. Opintoja suoritetaan erilaisia omaan työhön liittyviä oppimis- ja kehittämistehtäviä tekemällä, yhteistyössä urheilun toimijoiden kanssa.

Haaga-Heliassa Helsingissä Pasilan kampuksella tarjotaan monimuoto-opintoja erityisesti urheiluvalmennuksesta ja urheilun kehittämisestä kiinnostuneille opiskelijoille. Koulutus on tarkoitettu ensisijaisesti urheilun ammattilaisille, joilla on liikunta-alan pohjakoulutus sekä kokemusta urheilun parissa työskentelystä.

Opiskelu alkaa avoimen ammattikorkeakoulun monimuotokoulutuksena ja opinnoissa tavoitteellisesti edenneet voivat hakea 1. lukuvuoden lopussa ns. avoimen väylän kautta tutkinto-opiskelijoiksi. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen kestää keskimäärin 2–2,5 vuotta.

Master (YAMK) opinnoista virtaa valmennukseen

Haaga-Helian Vierumäen yksikön Master-opinnot tarjoavat joustavan ja yksilöllisen polun ylempään ammattikorkeakoulututkintoon. Suuntautumisvaihtoehtoja on kolme:

Opiskelu nivotaan työelämä-
lähtöisesti oman arjen ja
valmennustyön ympärille,
jotta työskentely ja
vuorovaikutus muiden
valmentajien kanssa
koettaisiin voima-
varana.

*Korkeakoulutasoista valmentaja-
koulutusta esitteli Lapin Amk
Valmentaja-lehden numerossa 1/2022.
Muita valmentajakoulutusta tarjoavia
korkeakouluja ovat Haaga-Helia
ammattikorkeakoulu, Jyväskylän
yliopisto, Kajaanin ammattikorkeakoulu,
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
sekä ruotsinkielistä koulutusta tarjoava
Arkada Yr-kehöskolan.*

1) Valmennus, 2) Liikuntajohtaminen ja 3) Kunto- ja terveysliikunta. Opiskelu nivotaan työelämälähtöisesti oman arjen ja valmennustyön ympärille, jotta työskentely ja vuorovaikutus muiden valmentajien kanssa koettaisiin voimavarana.

Valmennuksen suuntautumisopinnot tavoitteena on kehittää opiskelijan valmiuksia toimia liikunta-alan vaativissa valmentajatehtävissä sekä muissa valmennuksen asiantuntijatehtävissä ja verkostoissa.

Lähtökohtana on urheilijalähtöinen valmennus ja tavoitteena on tuottaa ja soveltaa osaamista käytäntöön tutkittuun tietoon perustuen valmentajan omassa toimintaympäristössä. Opiskelija kehittää itsensä kehittämisen taitojaan, ihmissuhdetaitojaan sekä omaa asiantuntijuuttaan lajissa ja kilpaurheilussa tiiviissä yhteydessä käytäntöön.

Vaikka valmennustyön vaatavuus ja kuormittavuus ovat yleisesti ottaen hyvin tiedossa ja voimavarat, jaksaminen ja itsensä kehittämisen taidot vallanneet paikkansa valmentajakoulutusten osaamistavoitteissa ja keskusteluissa, kohtaamme edelleen haasteita käytännössä.

Master-opintojen keskeisenä tavoitteena on auttaa valmentajia kehittämään omia ja valmennusyhteisönsä työskentelytapoja, jotta valmentajien ja urheilijoiden jaksaminen lisääntyvät sekä elämänhallinta ja osaaminen kehittyvät.

Haaga-Helian Master-tutkinto tukee kehittymistä asiantuntijana ja etenemistäsi työuralla. Opintoihin voi hakea, jos on suorittanut soveltuvan korkeakoulututkinnon ja ollut soveltuvissa työtehtävissä vähintään kahden vuoden ajan tutkinnon suorittamisen jälkeen. Tutkinto tuottaa saman kelpoisuuden julkisiin virkoihin kuin yliopistossa suoritettu maisterin tutkinto ja syventää asiantuntijuutta ja vetovoimaisuutta työmarkkinoilla. ■

VERKKOKAUPAN TARJOUSTUOTTEET

JATKUVIA VAIHTUVIA ETUJA

www.vk-kustannus.fi